

П. Я. РОШЧЫН, Л. М. РОШЧЫНА

**ЭФЕКТЫЎНАСЦЬ АДКОРМУ ПАРСЮЧКОЎ
І СВІНАҚ ПРЫ СУМЕСНЫМ І ПААСОБНЫМ
ІХ ГАДАВАННІ ВА ЎМОВАХ
ТАВАРНАЙ СВІНАФЕРМЫ**

Павелічэнне вытворчасці свініны ў значнай ступені залежыць ад арганізацыі і правядзення адкорму жывёлін. Асноўная ўмова высокай эфектыўнасці адкорму свіней — стварэнне трывалай кармавой базы ў кожнай гаспадарцы і забеспячэнне ўсяго пагалоўя жывёлы недарагімі кармамі добрай якасці. Неабходна мець на ўвазе, што выдаткі на кармы складаюць 50—70% сабекошту свініны [1].

Адным з галоўных напрамкаў інтэнсіфікацыі свінагадоўлі з'яўляецца павышэнне прыростаў свіней на гадаванні і адкорме, скарачэнне працягласці гэтай самай кармаёмістай гаспадарчай аперацыі. Такі шлях дазваляе зніжаць затраты кармоў на прадукцыю ў 1,5—2 разы, скарачаць капіталаўкладанні на стварэнне вытворчых магутнасцей, павышаць прадукцыйнасць працы ў 2—3 разы, павялічваць сярэднясугодчынную прыросты маладняку на адкорме з 300—350 да 500—600 г, зніжаць сабекошту вытворчасці свініны на 50—80%. У сувязі з гэтым пры нізкіх выніках гадавання і адкорму свіней, калі пагалоўе доўгі час знаходзіцца ў цэху адкорму, дапускаюцца вялікія выдаткі кармоў. Гэта, зразумела, прыводзіць да вялікага недабору і падаражання свініны [3].

Значна ўплывае на адкормачную і мясную прадукцыйнасць свінай іх пол, паколькі свінкі і парсючкі адрозніваюцца па адкормачных і мясных якасцях і даюць туши неадолькавай вартасці. Асаблівае значэнне пры адкорме свінай набывае іх кастрацыя. У вытворчых умовах кастрыруюць толькі кныркоў. Пасля кастрацыі яны робяцца больш спакойныя, лепш з'ядаюць кармы, у выніку чаго ў іх павышаецца прырост жывой масы і павялічваецца забойны выхад, а мяса робіцца больш далікатнае і смачнае [2].

У гаспадарчых умовах на адкорм паступаюць свінкі і кастрыраваныя кныркі-парсючкі. Пры іншых адолькавых умовах парсючкі растуць лепш, аднак свінкі прыкладна на 5—7% больш эфектыўна спажываюць кармы і даюць больш доўгія і мясныя туши. У свінак некалькі горшы апетыт, аднак яны лепш — на 5—10% засвойваюць азот корму, чым парсючкі [4].

Паколькі адрозненні ва ўзроўні прадукцыйнасці ў парсючкоў і свінак з'яўляюцца істотнымі, то зусім абгрунтавана мяркуеца распрацаваць тэхналагічныя лініі паасобнага іх адкорму на свінагадоўчых фермах і прамысловых комплексах.

Выкарыстанне палавых адрозненняў свінай у практычных мэтах дазваляе уніфікацыю тэхналагічны працэс па атрыманні стандартнай свініны, а гэта з'яўляеца галоўным крокам на шляху павелічэння вытворчасці больш таннай свініны, да таго ж лепшай якасці. Гэта дае магчымасць адкормліваць парсючкоў да жывой масы 110—120 кг, а свінак — да 125—130 кг і атрымліваць туши з высокай колькасцю ў іх мяса і тонкім слоем хрыбтовага сала. Паасобны адкорм парсючкоў дазваляе праводзіць іх здачу на мяса некалькі раней у параўнанні са свінкамі і атрымліваць больш посную свініну [5].

У сувязі з гэтым у задачу нашых даследаванняў уваходзіла вывучэнне эфектыўнасці адкорму парсючкоў і свінак як пры сумесным, так і пры паасобным іх гадаванні ва ўмовах таварнай свінафермы.

Матэрыял і методыка даследаванняў. Экспериментальная работа праводзілася на таварнай свінагадоўчай ферме саўгаса «Гарадзянчы» Мінскай вобласці з пагалоўем 3000 свінай. Для доследу ў зімова-веснавы перыйяд было адабрана 80 мяшаных падсвінкаў з сярэднай жывой масай 33—36 кг ва ўзросце 4 мес, атрыманых у выніку скрыжавання свінаматак беларускай буйной белай пароды (БББ-1) з кнырамі беларускай чорна-пярэстай пароды (БЧП). Свінай у групы падбіралі па прынцыпу аналагаў. Адабраных для навукова-гаспадарчага доследу жывёлін падзялілі па прынцыпу аналагаў на дзве адолькавыя групы па 40 галоў. У кожнай групе было па 20 парсючкоў і 20 свінак. У I групе парсючкі і свінкі гадаваліся разам, а ў II парсючкі змяшчаліся паасобна ад свінак. Перад пачаткам даследаванняў паддоследны маладняк мецілі вышчыпамі. Гадавалі жывёлін у груповых стойлах па 20 галоў у кожным. Плошча логава на адну жывёлін складала 0,80 м², фронт кармлення — 0,40 м, глыбіня стойла — 3,5 м. Перагародкі ў стойлах знізу былі цагляныя, а ўверсе з металічных прутоў, падлогі драўляныя. Гной з памяшляння, а ўверсе з металічных прутоў, падлогі драўляныя. Гной з памяшляння,

Таблица 1. Схема навукова-гаспадарчага доследу

Група	Пол жывёлін	Колькасць жывёлін у групе, галоў	Спосаб гадавання маладняку	Працягласць адкорму жывёлін па перыйядах, дзён		
				першы перыйяд	другі перыйяд	усяго
I	Парсючкі Свінкі	20 20	сумеснае	90	110	200
	Парсючкі Свінкі	20 20	паасобнае	90	110	200

Таблица 2. Змяненне жывой масы паддоследных жывёлін, кг

Група	Пол жывёлін	Узрост маладняку, мес		
		4	7	10,5
I	Парсючкі	34,2±0,27	68,9±0,28*	119,0±0,41**
	Свінкі	33,8±0,18	66,4±0,38	113,1±0,13
II	Парсючкі	35,0±0,18	70,4±0,27*	121,7±0,59**
	Свінкі	34,1±0,16	67,3±0,35	114,5±0,28

* $P < 0,05$, ** $P < 0,01$. Тоё ж у табл. 3, 4.

Таблица 3. Абсолютны прырост жывой масы паддоследных свіней, кг

Група	Пол жывёлін	Узрост маладняку, мес		
		4—7	7—10,5	4—10,5
I	Парсючкі	34,7±0,19*	50,1±0,48**	84,8±0,55**
	Свінкі	32,6±0,32	46,7±0,70	79,3±0,51
II	Парсючкі	35,4±0,29*	51,3±0,44**	86,7±0,33**
	Свінкі	33,2±0,34	47,2±0,39	80,4±0,21

кання выдалялі з дапамогай скрабалкавага транспарцёра. Навуковагаспадарчы дослед праводзіўся па схеме, прыведзенай у табл. 1.

За ўліковы перыяд жывёлін кармілі па два разы ў суткі аб'ёмстымі вільготнымі (65—70%) мешанкамі, якія складаюцца з камбікорму К-55 Б, запаранай бульбы, травянай канюшынай муکі, малочнай сывороткі. Паенне жывёлін праводзілася ўволю з сасковых паілак. Па структуры рацыён маладняку як у першы, так і ў другі перыяды адкорму быў наступным: канцэнтраты — 58—60%, бульба запараная — 25—29%, травянная мука — 7—9%, малочная сыворотка — 6—8%. У рацыёне свіней на адкорме ў першы перыяд змяшчалася 2,3 к. адз., 28,2 МДж абменнай энергіі, 1,95 кг сухога рэчыва, 345 г сырога пратэіну, 260 г страўнага пратэіну, 16,0 лізіну, 125 г сырой клятчаткі, 19 г кальцыю, 16 г фосфару і 30 мг караціну, а ў другі перыяд — адпаведна 3,40 к. адз., 40,8 МДж, 2,96 кг, 450 г, 350 г, 20,5 г, 198 г, 28 г, 23 г, 48 мг. Рацыён маладняку быў збалансаваны па ўсіх пажыўных рэчывах шляхам скормлівання мінеральных дабавак і рыбінага тлушчу. Кармілі жывёлін згодна з нормамі БелНДІЖа.

У перыяд доследу імкнуліся да того, каб жывёліны поўнасцю з'ядалі кармасумесь, і новую порцю корму задавалі толькі тады, калі папярэднія была поўнасцю выкарыстана жывёлінамі.

Тэмпературу ў памяшканні ў межах 14—17°C і адносную вільготнасць паветра 70—75% для адкормачнікаў падтымлівалі з дапамогай пратокава-выцяжной вентыляцыі.

Маладняк узважвалі індывідуальна пры пастаноўцы на дослед, пасля заканчэння першага перыяду і пры рэалізацыі на забой ва ўзросце 10—11 мес. Пры правядзенні эксперименту ўлічвалі агульнапрынятую ў зоатэхніі паказчыкі. Па выніках контрольнага забою вызначалі катэгорию ўкормленасці жывёлін I і II груп. Атрыманы першасны матэрыял апрацавалі біяметрычна.

Вынікі даследавання. Апрацоўка атрыманых даных дазволіла вызначыць, што жывая маса парсючкоў пасля заканчэння трох месяцаў першага перыяду адкорму пры сумесным іх гадаванні са свінкамі была большай на 2,5 кг, або на 3,4%, а пры паасобным гадаванні жывёлін адразу ненні ўзраслі на 3,1 кг, або на 4,6% ($P < 0,05$) (табл. 2).

Пасля заканчэння другога перыяду адкорму парсючкі I групы ў паравуннанні са свінкамі мелі жывую масу на 5,9 кг, або на 5,2% ($P < 0,05$), а II групы — на 7,2 кг, або на 6,3% ($P < 0,01$), больш высокую, чым

свінкі. Падзел жывёлін па полу ў перыяд адкорму садзейнічаў таму, што ў канцы першага перыяду адкорму парсючкі мелі жывую масу на 1,5 кг, або на 2,2%, а свінкі — на 0,9 кг, або на 1,4%, больш высокую, чым жывёліны, не падзеленыя па полу. Пасля заканчэння 110-дзённага другога перыяду адкорму жывая маса парсючкоў II групы была на 2,7 кг, або на 2,3%, а свінак — на 1,4 кг, або на 1,2%, больш высокай, чым іх равеснікаў I групы.

Валавы прырост жывой масы ў парсючкоў I групы ва ўзросце 4—7 мес быў на 6,4% ($P<0,05$), а II групы — на 6,6% ($P<0,05$) больш высокі, чым у свінак. Гэты паказчык у парсючкоў I групы ва ўзросце 7—10,5 мес быў на 7,3% ($P<0,01$), а II групы — на 8,7% ($P<0,01$) большым, чым у свінак (табл. 3).

За ўесь 200-дзённы перыяд адкорму абсалютны прырост жывой масы ў парсючкоў I групы быў на 6,9% ($P<0,01$), а II групы — на 9,8% ($P<0,01$) большым, чым у свінак. Парсючки пры паасобным гадаванні ад свінак у першы перыяд адкорму мелі прырост жывой масы на 2,0% больш высокі, у другі перыяд — на 2,4% і за ўесь перыяд адкорму — на 2,3% большы, чым іх равеснікі пры сумесным гадаванні. Адкорм свінак асобна ад парсючкоў дазволіў павысіць абсалютны прырост жывой масы першых ва ўзросце 4—7 мес на 1,8%, ва ўзросце 7—10,5 мес — на 1,1% і за ўсе 200 дзён адкорму — на 1,4% у параўнанні з сумесным гадаваннем свінак і парсючкоў.

Сярэднясугачны прырост жывой масы парсючкоў II групы ў першы перыяд адкорму быў на 1,8%, у другі перыяд — на 2,4 і за ўесь час адкорму — на 2,4% больш высокі, чым у равеснікаў I групы (табл. 4).

Свінкі II групы мелі сярэднясугачны прырост жывой масы ва ўзросце 4—7 мес на 1,9%, ва ўзросце 7—10,5 мес — на 1,0 і ва ўзросце 4—10,5 мес — на 1,3% большы, чым жывёліны I групы. Парсючки I групы мелі сярэднясугачны прырост на адкорме ў першы перыяд на 6,6% ($P<0,05$), у другі перыяд — на 7,1% ($P<0,05$) і за ўесь перыяд адкорму — на 6,8% ($P<0,05$) большы, чым свінкі. У той жа час у парсючкоў II групы гэты паказчык быў адпаведна на 6,5%, 8,6 і 8,0% ($P<0,01$) больш высокі, чым у свінак. Затраты корму на 1 кг прыросту жывой масы ў парсючкоў I групы былі на 0,4 к. адз., або на 6,7%, а страўнага

Т а б л і ц а 4. Сярэднясугачны прырост жывой масы паддоследных свіней, кг

Група	Пол жывёлін	Узрост маладняку, мес		
		4—7	7—10,5	4—10,5
I	Парсючки	386+4,19*	455+3,66*	424+1,81*
	Свінкі	362+4,77	425+4,21	397+1,15
II	Парсючки	393+3,95**	466+2,68**	434+1,14**
	Свінкі	369+4,01	429+4,10	402+1,45

Т а б л і ц а 5. Сярэднясугачны прырост жывой масы і эфекты ўнасьць выкарыстання кармоў пры адкорме жывёлін

Паказчык	Група			
	I		II	
парсючки	свінкі	парсючки	свінкі	
Сярэднясугачны прырост жывой масы маладняку за перыяд адкорму, г	424	397	434	402
Расход пажыўных рэчываў на 1 кг прыросту жывой масы:				
к. адз., кг	6,37	5,97	6,22	5,84
страўнага пратэіну, г	669	627	653	614

Таблица 6. Категорыі ўормленасці жывёлін, реалізаваных на мясакамбінат

Група	Пол жывёлін	Категорыі ўормленасці					
		II (мясная)		III (тлустая)		усяго	
		галоў	%	галоў	%	галоў	%
I	Парсюочки	9	45,0	11	55,0	20	100,0
	Свінкі	16	80,0	4	20,0	20	100,0
II	Парсюочки	12	60	8	40,0	20	100,0
	Свінкі	18	90	2	10,0	20	100,0

Таблица 7. Эканамічнае ўздзеянне адкорму парсюочкоў і свінак пры сумесным і паасобным іх гадаванні

Паказчык	Група			
	I		II	
	парсюочки	свінкі	парсюочки	свінкі
Прырост жывой масы на адну галаву за перыяд адкорму, кг	84,8	79,3	86,7	80,4
Затраты кармоў на 1 кг прыросту жывой масы, к. адз.	6,37	5,97	6,22	5,84
Затраты кармоў за перыяд адкорму ў разліку на адну галаву, ц. к. адз.	5,40	4,73	5,39	4,70
Кошт выдаткованых кармоў у разліку на адну галаву за перыяд адкорму, руб.	86,4	75,1	86,3	75,1
Выручка ад рэалізацыі адной галавы свіней на мясакамбінат, руб.	249,9	237,5	255,6	240,5
Затраты на адкорм адной галавы, руб.	130,4	114,0	130,1	113,3
Затраты на гадаванне адной галавы свіней да чатырохмесячнага ўзросту, руб.	61,0	61,0	61,0	61,0
Агульныя затраты на гадаванне і адкорм адной галавы ад нараджэння да забою, руб.	194,4	175,0	191,1	174,3
Прыбылак ад рэалізацыі адной галавы на забой, руб.	58,5	62,5	64,5	66,2
Узровень рэнтабельнасці адкорму свіней, %	30,6	35,7	33,8	38,0

пратэіну на 42 г, або на 6,7%, большымі, чым у свінак (табл. 5). Парсюочки II групы гадаваліся асобна ад свінак, затрачвалі на 1 кг прыросту жывой масы на 0,38 к. адз., або на 6,5%, а страўнага пратэіну — на 39 г, або на 6,4%, больш, чым свінкі.

Падзел жывёлін па полу ў перыяд адкорму садзейнічаў таму, што парсюочки II групы затрачвалі на 1 кг прыросту жывой масы кармоў на 2,4% і страўнага пратэіну на 2,5% менш, чым іх равеснікі ў I групе. У той жа час у свінак II групы паказчыкі, якія харектарызуюць эфектыўнасць выкарыстання корму, былі на 2,2 і 2,1% адпаведна больш нізкімі, чым у свінак I групы.

Пры правядзенні контрольнага забою на мясакамбінаце было выяўлена, што сярод парсюочкоў пры сумесным іх гадаванні са свінкамі было больш тлустых туш (табл. 6).

Такім чынам, як пры сумесным, так і пры паасобным гадаванні свінкі ў параванні з парсюочкамі даюць больш посныя мясныя туши.

Разлік эканамічнай эфектыўнасці адкорму парсюочкоў і свінак як пры сумесным, так і пры паасобным іх гадаванні праводзілі па агульнапрынятай методыцы з улікам прыросту жывой масы адной галавы за ўесь 200-дзённы перыяд адкорму, затрат кармоў на 1 кг прыросту

жывоій масы і затрат кармоў за перыяд адкорму ў разліку на адну галаву, кошту кармоў, выручкі ад рэалізацыі адной галавы свіні на мясакамбінат (табл. 7).

Аналіз разлікаў дазволіў вызначыць, што паасобны адкорм жывёлін ва ўмовах таварнай свінафермы дазваляе павысіць рэнтабельнасць вытворчасці свініны пры гадаванні ў асобных стойлах: парсючкоў — з 30,6 да 33,8%, а свінак — з 35,7 да 38,0% і tym самым павялічыць вытворчасць мясной свініны.

Вывады

1. Пры сумесным адкорме ў групавых станках парсючкі маюць хуткасць росту на 6,8%, затраты корму на 1 кг прыросту жывоій масы на 0,4 к. адз. больш высокія, чым свінкі, і ад іх удаецца атрыманы толькі 45% мясных і 55% тлустых туш, у той час як у свінак — адпаведна 80 і 20%.

2. Пры паасобным адкорме хуткасць росту ў парсючкоў на 8,0%, затраты корму на 1 кг прыросту жывоій масы на 6,5% і рэнтабельнасць вытворчасці свініны на 4,2% больш высокія, чым у свінак.

3. Падзел адкормачнага маладняку па полу дазваляе павысіць інтэнсіўнасць росту парсючкоў на 2,4%, свінак — на 1,5%, знізіць затраты корму на 1 кг прыросту жывоій масы адпаведна на 0,15 і 0,13 к. адз. пры адначасовym павелічэнні прыбылку ў разліку на адну галаву, рэалізаваную на забой, на 6,0 і 3,7 руб.

Summary

The factors are discussed that facilitate the fattening efficiency of hogs and gilts reared together and separately at a commercial swine-producing farm. It is found that separate rearing of hogs and gilts is more profitable and improves the pork quality.

Літаратура

1. Козловский В. Г. Технология промышленного свиноводства. М., 1984. 334 с.
2. Кабанов В. Д. Повышение продуктивности свиней. М., 1983. 256 с.
3. Кабанов В. Д. Интенсификация производства свинины. М., 1986. 64 с.
4. Князев К. И. Интенсивный откорм свиней. М., 1979. 244 с.
5. Шульман И. М., Малова В. И. // Свиноводство. 1975. № 9. С. 15—17.